Mantellina negra

Museu actual:
Museu de l'Anxova i de la Sal, L'Escala-Empuries

Cronologia:
1890-1899

Gènere:
Dona

Coll de seda acanalada amb una ampla tira d'ornamentació de passamaneria i pedreria amb motius florals, que recorre tot el coll, l'escot, les espatlles i el centre de l'esquena; mentre que a la costura amb la punta hi ha una passamaneria més fina amb motiu de sanefa. La peça es completa amb una punta negra amb motius florals.

Creador:
Desconegut

Firma:

Desconegut

Malauradament, la majoria de peces conservades són de producció anònima. No hi ha cap element distintiu que permeti relacionar-les amb seguretat amb un creador determinat. Cal destacar que probablement en la majoria de casos es tractava de confecció domèstica; d'altres, de confecció més complexa, estaven confeccionades per un sastre o per una cosidora sense cap tipus de reconeixement d’autoria.

Cal tenir en compte que fins a les acaballes del segle XIX, a les llars pobres o humils, homes i dones vestien peces fetes majoritàriament a casa. D'aquesta producció estrictament casolana es passà, amb el temps, a una concentració de la feina en mans d'uns artesans que s'hi dedicaven de manera exclusiva. Així, la producció passà de satisfer les necessitats familiars a satisfer una demanda externa, implicant l'aparició d'un artesà especialitzat que, en el cas de la confecció, derivà en la figura del sastre.

Contràriament al que podria semblar, la modisteria no havia estat sempre una tasca reservada a les dones. De fet no fou fins al 1675 que a França es va permetre que les dones exercissin en aquest àmbit, en considerar que no estava ben vist que a les dones les vestís el sexe oposat. A partir d'aquell any les cosidores franceses van poder confeccionar vestits per a dones, amb excepció de les cotilles, i la roba d'infants fins a vuit anys. A França, la confecció de cossos per a dones i nens va continuar essent un privilegi de la corporació de sastres fins al 1871.

És força evident que existia una diferència entre la feina de la cosidora o costurera i la del sastre, que probablement raïa, ja no tant en la qualitat de la feina, sinó en el valor que se li donava a aquest darrer. Tot i així, tampoc els sastres etiquetaven les seves peces. No serà fins al 1858, que el gran creador de moda Charles Frederick Worth començarà a etiquetar les seves peces amb el seu nom, a mode de marca. De fet aquesta pràctica ja es donava en altres àmbits, com la barreteria femenina (anomenada sovint "modes" a l'època). Aquest fet implicà una petita revolució en el món de la indústria de la moda, ja que per primera vegada es reconeixia el nom del creador com un valor afegit a la peça. En el cas català, les primeres etiquetes van aparèixer a finals dels anys 70 del segle XIX.

Ús:
Exterior

Tipologia d'ús:
Indumentària d'inspiració internacional

Tipus de peça:
Indumentària civil femenina

Tacte:
Rugós

Color:
Negres

Ornamentació:
Passamaneria
Pedreria
Motius florals
motius geomètrics

Punta

Material:
Seda

Enllaços externs:
https://www.metmuseum.org/art/collection/search/107732

Hemeroteca:
http://hemerotecadigital.bne.es/issue.vm?id=0001454432&search=&lang=ca

Bibliografia:
ALISON, G. Victorian & Edwardian fashion : a photographic survey, New York : Dover Publications , 1981
BERNIS, C. “El traje burgués”, A: Menéndez-Pidal, G. La España del Siglo XIX vista por sus contemporáneos, vol. I, Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1988.
BOEHN, M. VON, La moda. Historia del traje en Europa desde los orígenes del Cristianismo hasta nuestros días, vol V (1790-1817), vol VI 6. (1818- 1842) i vol VII (1879-1914.) Barcelona, 1928.
BOUCHER, M. Historia del traje en occidente, Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2009.
BOUCHER, M. 20.000 years of fashion, 2001 (1964).
CALLAN, G. O’HARA, DONOVAN, C. Enciclopedia de la moda : desde 1840 hasta nuestros días. Barcelona : Destino , 1989
Burke, Doreen Bolger, et al. In Pursuit of Beauty: Americans and the Aesthetic Movement. Metropolitan Museum [1]
CASAL-VALLS, L. “Definició de dues tipologies de vestit a través del seu ús històric: la indumentària d'arrel tradicional i el vestit d'inspiració internacional”, Emblecat, revista de l’Associació Catalana d’Estudis d’Emblemàtica. Art i societat, n.4 (2015), pp. 23-36. [2]
CASAL-VALLS, L. “Entre l' exclusivitat i la democratització del vestit. Apunt sobre els inicis del disseny de moda a Catalunya”, Revista de Catalunya, n. 286 (2014), pp. 157-175 [3]
CASAL-VALLS, L. “Gust i consum d’imatge al segle XIX: el vestit”, Emblecat, revista de l’Associació Catalana d’Estudis d’Emblemàtica. Art i societat, n. 2 (2013), pp. 71-82 [4]
CASAL- VALLS, L. “La historia del vestido como historia de producto: productor, consumidor y objeto”, Seminari “Modernos a pesar de todo”, Fundació Història del Disseny, Barcelona, febrer 2016. [5]
COSGRAVE, B. Historia de la moda: desde Egipto hasta nuestros días. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2005.
De crinolinas y polisones: indumentaria y moda femenina a finales del siglo XIX: MUBAM, Museo de Bellas Artes de Murcia: 24 de noviembre 2005 - 8 enero 2006, Sala de exposiciones temporales. Textos, Mª Paz Soler Ferrer, Mª Ángeles Gutiérrez Garca. Murcia: Dirección General de Cultura, 2005
Dictionnaire international de la mode. Collectif sous la direction de Bruno Remaury et Lydia Kamitsis; avec la collaboration de Nadine Coleno. Paris: Editions du Regard,

2004.
ENTWISTLE, J. El cuerpo y la moda: una visión sociológica, Ed. Paidós, Barcelona, 2002
HUNNISETT, J. Period Costume for Stage & Screen: Patterns for Women's Dress, 1800–1909. London: Unwin Hyman, 1988.
JOHNSTON, L. La moda del siglo XIX en detalle. En col•laboració amb Marion Kite y Helen Persson; fotografies de Richard Davis; dibuixos de Leonie Davis. Barcelona: Gustavo Gili, cop. 2006.
KOENIG, R. La moda en el proceso de civilización, INSTITUTO DE ESTUDIOS DE MODA Y COMUNICACION, Valencia, 2002
La MODA en el XIX: [exposició], Madrid: Subdirección General de Promoción de las Bellas Artes; Sevilla: Consejería de Cultura, 2007 Catálogo de la exposición celebrada en el Museo de Artes y Costumbres Populares de Sevilla de octubre de 2007 a enero de 2008
La mode en France 1715-1815. De Louis XV à Napoléon Iº, Exposició organitzada per Musée National de Kyoto i Kyoto Costume Institute, París, 1990
LAVER, J. Breve historia del traje y la moda. Madrid: Ediciones Cátedra, 1988.
LIPOVETSKY, G.; ROUX, E. El lujo eterno. De la era de lo sagrado al tiempo de las marcas. Barcelona, 2004
MARTÍNEZ BARREIRO, A.M. “La moda en las sociedades avanzadas”. A: Papers: revista de sociología. n. 54 (1998), pp. 129-137.
MATTHEWS DAVID, A. Fashion Victims: The Dangers of Dress Past and Present. Londres: Bloomsbury, 2015.
MC DOWELL, C. Histoire de la Mode Masculine, Éditions de la Martinière, 1997
MENÉNDEZ PIDAL, G.; BERNIS, C: “El traje burgués” A: La España del Siglo XIX vista por sus contemporáneos, Madrid: Centro de Estudios Constitucionales, 1988. V. 1 ; pp. 456-479
Modes et Revolution, Musée de la Mode et du Costume, Palais Galliera, París, 1789
MOORE, D. L. Fashion Through Fashion Plates, 1771–1970. London: Ward Lock, 1971.
PASALODOS, M. “Algunas consideracions sobre la moda en la Belle Époque”, Indumenta: revista del Museo del Traje. n. 0 (2007), pp. 107-112 [6]
PENA, P. “Indumentaria en España: el periodo isabelino (1830-1868)”. Indumenta: revista del Museo del Traje. n. 0 (2007), pp. 95-106. [7]
PENA, P. “La moda en la Restauración, 1868-1890”, Indumenta, n. 2, 2011, pp. 6-34. [8]
PENA, P. El traje en el Romanticismo y su proyección en España (1828-1868). Madrid: Ministerio de Cultura, Secretaría General Técnica, Subdirección General de Publicaciones Información y Documentación, 2008
PUERTA ESCRIBANO, R. La segunda piel: historia del traje en España: del siglo XVI al XIX. Valencia: Biblioteca Valenciana, 2006. 3
The Age of Napoleon. The Metropolitan Museum of Art, Nueva York, 1999.
TOUSSAINT-SAMAT, M. Historia técnica y moral del vestido, Madrid: Editorial Alianza, 1994.
WINGFIELD, L. English costume and fashion from the conquest to the regency.

London : Hope and Co. , [1884?]
Full de sala del Museo del Romanticismo de Madrid, dedicada a la moda femenina del segle XIX [9]

Nota: aquesta és una selecció bibliogràfica àmplia que pretén ser una aproximació al període de la peça.